

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ

CİNSEL TACİZE VE CİNSEL SALDIRIYA KARŞI

POLİTİKA BELGESİ

AMAÇ

Türkiye'nin de taraf olduğu 2011 tarihli İstanbul Sözleşmesi'nde vurgulandığı üzere; toplumsal yaşamın hemen her kesiminde farklı bir boyut ya da biçimde ortaya çıkan cinsel taciz ve cinsel saldırı gibi eylemlerin sebebi olarak en temelde toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlik olgusu yer almakta ve söz konusu eylemler çoğu zaman (failin cezasız kalacağı inancı, mağdurun toplumsal baskıdan korkması vb.) birtakım sebepler yüzünden gün yüzüne çıkamamaktadır. Özellikle iş yerleri ve okullar gibi kişilerin günün önemli bir bölümünü beraber geçirmek zorunda oldukları ve aralarında hiyerarşik bir ilişkinin yer aldığı ortamlarda cinsel taciz veya saldırı gibi eylemlerin işlenmeleri kolaylaşırken, hiyerarşi sebebiyle cinsel tacize ya da cinsel saldırıya uğrayanların maruz kaldıkları bu haksızlığı dile getirebilmeleri de her zaman mümkün olamamaktadır. Bu nedenle toplumda derin bir yara halini almış olan cinsel saldırı ve cinsel taciz açısından farkındalık yaratmak, mağdurların kendilerini ifade edebilecekleri bir ortam sağlamak, ayrıca söz konusu eylemlerin gerçekleşmesini önleyici faaliyetler yürütmek ve gerçekleşmesi halinde de etkili bir yaptırım sistemi benimsemek oldukça önemli ve zaruri hale gelmiştir.

Altınbaş Üniversitesi de bu kapsamda, kuruluşundan beri benimsediği özgür ve akla dayalı eğitim sistemini devam ettirmek ve üniversite çatısı altında yer alan tüm bireylerin de gerek akademik gerekse maddi ve manevi gelişimlerini sağlamak amaçlarıyla; her türlü baskı, şiddet, tehdit, cinsel taciz ve cinsel saldırı gibi eylemleri önlemeyi, bu tür eylemlerin gerçekleşmesi halinde ise resmi makamlar ile gecikmeksizin irtibat kurmayı ve söz konusu eylemi gerçekleştiren kişilere de gerekli yaptırımları uygulamayı görev olarak kabul etmektedir.

Ayrıca Altınbaş Üniversitesi, erkek egemen gelenek ve kültürel yapılardan beslenen cinsiyet eşitsizliğinin yaygın ama görünürlükten uzak bir yansıması olarak gördüğü cinsel taciz ve cinsel saldırı eylemlerinin daha çok kadınlara karşı gerçekleştirildiğine dikkat etmekle birlikte, farklı cinsel yönelimlere ve cinsiyet kimliklerine sahip kişilerin de cinsel taciz veya saldırıların mağduru olabilme riskinin farkındadır. Bundan dolayı, cinsel taciz veya saldırının gerçekleşmesi açısından mağdurun ya da failin cinsiyetinin (kadın, erkek ya da trans birey olmasının) bir önemi bulunmamaktadır.

Bununla birlikte bu politika belgesinin amacı, cinsler arasındaki ilişkileri disipline etmek, rızaya dayalı ilişkileri önlemek, belirli bir cinsel ahlaki dayatmak, ifade özgürlüğünü ve özgür tartışma ortamını engellemek değildir. Bu politika belgesiyle Altınbaş Üniversitesi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102. ilâ 105. maddelerinde suç olarak düzenlenmiş cinsel taciz ve saldırı konularında farkındalık yaratmayı, taciz ya da saldırı sayılabilecek davranışları engellemeyi, bu tür iddialar ve şikâyetler söz konusu olduğunda ise etkin bir soruşturma ve yaptırım mekanizması işletmeye hazır olmayı ve mağdurları (psikolojik, hukuki, tıbbi vb.) desteklemeyi taahhüt etmekte; diğer bir ifadeyle cinsel tacize veya saldırıya uğrayanların, kendilerini ifade edebilecekleri bir ortam oluşturarak kişilerin maruz kaldıkları bu haksızlık karşısında güçlendirilmelerini amaçlamaktadır.

Tüm bu amaçlar ile Altınbaş Üniversitesi, üniversite bünyesinde “Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi” adını taşıyan yeni bir birim kurmuş, bu birime konuyla ilgili idari, akademik ve eğitsel görev ve yetkiler tanımıştır. Birim şikâyetleri sonuçsuz bırakmamak ve mağdurlara yönelik destek mekanizmalarını geliştirmek; ayrıca meydana gelebilecek cinsel taciz ve cinsel saldırı gibi eylemlere karşı doğrudan ya da dolaylı olarak müdahale etmekle yükümlüdür.

Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi”, Altınbaş Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (TOKAMER) bünyesinde çalışan; Birim Koordinatörü, Birim Kurulu ve uzmanlardan oluşan bir birim olarak düzenlenmiştir. Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Kurulu Rektör tarafından görevlendirilen on bir üyeden oluşmaktadır.

Birim Kurulunun görevleri, cinsel taciz, cinsel saldırı, cinsel istismar ve misilleme iddialarını incelemek; şikâyetçinin talebi halinde, şikâyetçi ve hakkında şikâyette bulunulan kişi arasında onarıcı adalete ilişkin girişimlerde bulunmak; cinsel taciz konularında soruşturmacılara ve ilgili idari birimlere destek sağlamak; ağır taciz veya saldırı durumlarıyla ilgili acil tedbirleri almak için yetkili organlarla işbirliği yapmak; üniversitede cinsel tacize ve cinsel saldırıya karşı farkındalık yaratmak için eğitim, tanıtım ve benzeri çalışmaları düzenlemek olarak belirlenmiştir.

KAPSAM

Belgede yer alan hükümler tüm Üniversite bileşenlerini kapsar. Bu düzenleme, yer ve zaman sınırlaması olmaksızın, üniversite öğrencileri ve personelinin, kampüslerde çalışan özel kişi ve işletme personelinin, “iş ve eğitim, öğretim ilişkileri nedeniyle” bir arada buldukları bütün durumlara uygulanır. Düzenleme, üniversite içinde meydana gelen olaylar ve üniversite bileşenleri arasında dışarıda meydana gelen ancak üniversite ortamına taşınan ya da akademik yaşama ve çalışma ortamına etkisi olan eylemleri kapsar.

Bu politika belgesiyle Üniversite, tüm cinsel taciz ve saldırı iddialarını değerlendirmeyi, soruşturmanın düzgün işleyişi ve/veya şikâyetçinin korunmasının gerektirdiği durumlarda ilgili mevzuata uygun olarak idari tedbirler almayı taahhüt eder; özellikle

1) söz konusu istenmeyen cinsel tavır ve yaklaşımlar, aralarında bir kurumsal hiyerarşi olan ve güç asimetrisi bulunan kişiler arasında meydana geldiği ve bu durumun tacize uğrayan kişinin öğrenim durumunu, akademik veya idari kariyerini, istihdam durumunu olumsuz şekilde etkilediği,

2) istenmeyen cinsel yaklaşımlar bir ödüllendirme veya misilleme, intikam alma aracı olarak kullanıldığı; sıklığı veya ağırlığı nedeniyle bazı cinsel içerikli yaklaşımların, kişinin öğrenim ya da çalışma ortamını ciddi şekilde bozduğu, düşmanca, aşağılayıcı ve saldırgan bir ortam yarattığı

durumlarda ivedi ve aktif davranır.

TANIMLAR

- Cinsel Taciz

Cinsel taciz kişiyle vücut teması bulunmadan yapılan ve rızaya dayalı olmayan, cinsel içerikli söz, tavır veya diğer davranış biçimlerini içerir. Daha geniş olarak cinsel taciz; insan onurunu ihlal etme amacına yönelik veya bu sonucu doğuran, istenilmeyen, her türlü cinsel nitelikte sözlü, sözlü olmayan veya cinsel nitelikte fiziksel ve özel olarak düşmanca, aşağılayıcı, utandırıcı ve saldırgan bir ortam yaratan davranış olarak tanımlanabilir.

Olayın gerçekleştiği ortama ve “bağlam”a göre, ısrarla tekrarlanan eylemler ya da bir tek eylem cinsel taciz olarak değerlendirilebilir. Bu bakımdan “Süreklilik” eylemin gerçekleşmesi için önkoşul değildir.

Cinsel taciz, taciz niteliğindeki hareketlerin yoğunluğuna ve niteliğine göre; basit taciz, sürekli taciz ve ağır taciz olmak üzere üçe ayrılır. Bu listeye sınırlı olmamakla birlikte, aşağıdaki örnekler belirtilen cinsel taciz türlerini oluşturabilir:

1) Basit taciz: Tehdit, şantaj ya da hakaret unsuru taşımayan, ancak rahatsız edici, istenilmeyen ortamları yaratan hareketlerdir. Örneğin, laf atmak, cinsel içerikli şaka yapmak ve iltifatlarda bulunmak ya da argo sözcükler kullanmak, flört etmek için olağanın ötesinde ısrarcı davranışlarda bulunmak, pornografik materyal ile rahatsız etmek, kişinin cinsel yaşamıyla ilgili sorular sormak veya dedikodu üretmek.

2) Sürekli Taciz: Basit tacizin, uyarılara rağmen sürekli yapılması halinde söz konusu olur.

3) Ağır Taciz: Tehdit, şantaj ya da hakaret ve benzeri fiillerle ortaya çıkan ve kişinin davranışlarını kontrol etmeye yönelik hareketlerdir. Kişinin mesleki ya da akademik otorite konumunu suistimal etmesiyle ilgili olabileceği gibi, eşit statüde olanlar arasında da ağır taciz durumları gerçekleşebilir. Cinsel içerikli teklife uymadığı durumlarda kişinin öğrencilik, akademik ya da iş hayatıyla ilgili bedeller ödeyeceğinin, uyduğu takdirde ise hak etmediği kazançlar sağlanacağına açık olarak söylendiği veya ima yoluyla belirtildiği durumlarda söz konusu olur.

- **Cinsel Saldırı**
Cinsel saldırı, rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesidir. Cinsel saldırı iki biçimde ortaya çıkabilir:

İlk şekilde, cinsel saldırı cinsel birleşme olmadan kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali şeklinde gerçekleşir. Bu tür cinsel saldırı örnekleri arasında; durumun özelliklerine göre sarılmak, öpmek, okşamak veya dokunmak sayılabilir.

İkinci tür cinsel saldırıda ise kişinin vücut dokunulmazlığının vücuda cinsel organ veya sair bir cisim sokulmasıyla ihlal edilmesi söz konusudur.

- **Cinsel İstismar**
18 yaşından küçüklere karşı gerçekleştirilen cinsel saldırı ve cinsel taciz eylemleri “çocuğun cinsel istismarı” olarak değerlendirilir.

C. Misilleme

Cinsel veya duygusal amaçlı girişim ve teklifleri reddetmesi ya da tacize uğradığını düşünerek şikâyet etme yoluna gitmek istemesi/gitmesi nedeniyle, örtülü olarak veya açıkça kişinin iş veya eğitim yaşamının intikam amacıyla zorlaştırılması da bir taciz türü olarak değerlendirilir.

ONARICI ADALET

Onarıcı adalet mağdurun ihtiyaçlarını tam olarak anlamaya yönelik olup, bulunacak çözümlere mağdurun yanında çevresi ve tacizde bulunduğu iddia edilen kişi ve onun çevresini de sürece dahil ederek ulaşılmasını hedefler. Bu tür çözüm yolları, durumun özelliğine göre Birim Kurulu tarafından şikâyetçiye tavsiye edilebilir. Ancak bu tür çözüm yolları, disiplin ve ceza soruşturması veya diğer hukuksal başvuru yolları üzerinde zamanaşımının durması ya da kesilmesi sonucunu doğurmayan, mevcut başvuru imkânlarına alternatif ya da bu yollara başvurmanın önkoşulu niteliğinde olmayan Üniversite içi bir çözüm yolu olarak öngörülmektedir. Onarıcı adalet, kesinlikle arabuluculuk veya uzlaştırma demek değildir.

İLKELER

- **Gizlilik İlkesi**
Üniversite, cinsel taciz iddialarının ele alınmasında tüm aşamalarda başvuru sahibi kişi ve şikâyet edilen kişinin özel hayatlarının gizliliği ilkesine uygun davranacaktır. Gizlilik ilkesi, özellikle cinsel taciz iddialarının, ihtilaf halindeki kişilerin özel yaşamlarıyla ilgili ayrıntıların sosyal ortama taşınmadan çözüme kavuşturulabilmesi açısından da önem taşımaktadır.
- **Özen Gösterme İlkesi**

Üniversite, cinsel taciz iddiaları karşısında, tacize uğrayanın tekrar mağdur edilmesine yol açabilecek ve tarafların insan onurunu zedeleyebilecek her türlü davranıştan kaçınmak ve bu tür davranışların ortaya çıkmasını önlemek hususlarında dikkat ve özeni gösterir. Özellikle cinsel taciz ve saldırı iddialarıyla ilgili başvuru sürecinde bu ilke, mağduru tekrar mağdur edilmemesini sağlamaya yöneliktir.

- **Güven İlkesi**
Üniversite, gizlilik ve özen gösterme ilkelerine riayet ederek, tarafların güven duygusunu zedelemeyecek şekilde davranacaktır.

BEYAN VE DELLİLENDİRME

Cinsel taciz çoğu zaman iki kişi arasında geçen ve kanıtlanması zor olan bir olgudur ki bu durum, tacize uğrayanları suskun kalmaya itmekte ve dolayısıyla tacize uygun bir ortam yaratmaktadır. Bu belgeyle getirilen önleme mekanizmaları, açık kanıtların olmadığı durumlarda da tacizin doğasına, olayın bağlamına ve kişilere dair daha bütünsel bir akıl yürütmeye olayın niteliğini anlama ilkesiyle işleyecektir. Ancak idari ve adli soruşturma süreçlerinde delillerin yetersiz olması nedeniyle oluşacak şüphe, sanık lehine yorumlandığından tacize uğrayan kişilerin soruşturmada delil olarak kullanılacak değişik türden materyalleri hukuka uygun olmak koşuluyla toplama ve saklama konusunda hassas davranmaları önemlidir.

Kasıtlı Yanlış Beyanlar

Birime yapılan başvurular sonrası işletilen süreçte iddia sahibinin kasıtlı olarak yalan söylediğinin ve yanlış beyanlarda bulunduğu hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesin olarak anlaşıldığı durumlarda disiplin yaptırımını uygulanacaktır. Bu politika belgesi, üniversitenin tüm bileşenlerini cinsel taciz iddiaları üzerinden duygusal ve diğer kişisel hesaplaşmaların görülmemesi konusunda uyarır.

CİNSEL TACİZE MARUZ KALDIĞINI DÜŞÜNEN KİŞİNİN ALABİLECEĞİ ÖNLEMLER

- 1) Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi ve Destek Birimi Yönergesini okumak
- 2) Cinsel tacize açık olabileceğini düşündüğü durum ve kişilerden uzak durmak
- 3) Davranışın hoş karşılanmadığı konusunda kişiyi açık bir şekilde uyararak, istemediği cinsel yakınlaşmalar konusunda açıkça “hayır” demek
- 4) Rahatsız edici bir davranışta bulunan kişiye bu davranışına son vermezse resmi girişimde bulunacağını bildirmek

5) İlk andan itibaren, soruşturmada delil olarak kullanılabilir ne tür materyal varsa toplamak, olaylara dair kayıt tutmak, delilleri saklamak, ve olayı yakın kişilerle paylaşmak

6) Destek almak ve haklarını öğrenmek amacıyla Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimine başvurmak

7) Akademik danışmana, üniversitenin idari makamlarına başvurmak

8) Önleme ve korunma için emniyet birimlerine veya savcılığa başvurmak.

CİNSEL SALDIRIYA MARUZ KALDIĞINI DÜŞÜNEN KİŞİNİN ALABİLECEĞİ ÖNLEMLER

1) Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi ve Destek Birimi Yönergesini okumak

2) Cinsel saldırıya açık olabileceğini düşündüğü durumlardan, mekânlardan ve kişilerden uzak durmak

3) Davranışın hoş karşılanmadığı konusunda kişiyi açık bir şekilde uyararak, devam etmesi durumunda da davranışına son vermezse resmi girişimde bulunulacağını bildirmek

4) İlk andan itibaren, soruşturmada delil olarak kullanılabilir ne tür materyal varsa toplamak, olaylara dair kayıt tutmak, delilleri saklamak, ve olayı yakın kişilerle paylaşmak

5) Destek almak ve haklarını öğrenmek amacıyla Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimine başvurmak

6) Akademik danışmana, üniversitenin idari makamlarına başvurmak

7) Önleme ve korunma için emniyet birimlerine veya savcılığa başvurmak.

RAHATSIZ EDİCİ DAVRANIŞLARDA BULUNDUĞUNU FARKEDEN KİŞİYE ÖNERİLER

1) Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi ve Destek Birimi Yönergesini okumak

2) Başkalarının istek, rıza, tutum ve sözlü ifadeleri konusunda duyarlı davranmak ve cinsel yaklaşımlarda karşı tarafın rızasının olup olmadığı konusunda emin olmadan ilerlememek

3) Davranışın rahatsız edici olduğunu fark eder etmez özür dilemek, oluşan rahatsızlığı önemsiz saymamak veya görmezden gelmemek

4) Benzer davranışlardan veya davranışıyla rahatsız ettiğini düşündüğü kişiyi tedirgin edecek tavırlardan uzak durmak

5) Rahatsız olan kişinin üstü konumundaysa veya aralarında herhangi bir tür hiyerarşi ilişkisi varsa o kişiyle ilgili yetkilerini başka birine devretmek, danışmanlığını üstlenmemek

6) Bilgi almak için Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi'ne başvurmak.

Bu Belge ile Altınbaş Üniversitesi,

yukarıda açıklanan amaç, ilke ve öneriler çerçevesinde, Üniversite bileşenlerinin cinsel taciz ve cinsel saldırı konusunda farkındalığının artması ve bu tür olayların engellenmesi için çaba göstermeye, bu tür iddialar ve şikâyetler söz konusu olduğunda etkin bir soruşturma ve yaptırım mekanizması işletmeye hazır olduğunu,

kamuoyuna duyurur.